

TEKNOLOGIA

Norentzat sortzen dugu?

DIANA FRANCO

Haurrek badute, eta zenbait nagusik ez dugu galdu, sorkuntzan murgiltzeko joera. Agian, sorkuntzan murgiltzeko joera dugun guztiok ez ditugu lan ederrak egingo, baina uste dut esperientzia antzekoa dela: hor zaudenean, mundu honetan bizitza on bat izateko gauza asko alde batera utzi ditzakezu: familiaren zaintza, gorputzaren osasuna, harremanak, bizilekuaren zaintza... Ez da erraza sorkuntzan murgiltzea eta “bizitza on bat” batera izatea, behintzat zure bizimodua sortu nahi duzun horri guztiz lotuta ez baduzu eraikitzen.

Eremu digitalean dabilzan sortzaileen pentsatzen dudanean, hiri, herri, baserri, enpresa, liburutegi... bateko gela txiki bateko mahai batean irudikatzen ditut, edozein sortzaile bezala ordu ugari ematen bakar-dadean euren lanak aurrera atera nahian: musikagintzan, diseinugintzan, testugintzan, kodegintzan, datugintzan, podcastgintzan, bideogintzan, bideo-jokogintzan, argazkigintzan, saregintzan, elektroniketan... Sortzaile horien lanak egiten du eremu digitala, eta eragiten du gure gizartearen eraldaketan.

Kobazuloa datorkit burura: antzinako kobazuloaren ideiak, nire ustez, ez zuen bakardadearekin zerikusia, sorkuntzaren helburuarekin baizik. Paleolitoko “arte” espresioetan, kobazuloan ematen zirenak, gizakumeak norberarentzat marrazten zuen, norbere barruak islatzeko modua zen, besteen begiradetatik urrun. Noizbait, beharbada, norbait ohartu zen barruko isla horiek besteentzat ere interesgarriak izan zitezkeela, eta sorkuntza besteengan pentsatzen ere egiten hasi ginen. Denborarekin, sorkuntza baten zentzua besteen onarpenera baldintzatuta geratu da neurri handi batean. Eremu digitalean, izaera hori areagotu egin da eta arrakasta bilakatu da sorkuntzaren izaera nagusia. Komunitate eta gizartearen orde, algoritmoak dira arrakasta izateko zer sortu agintzen dutenak. Hasieran norberarentzat, gero komunitatearentzat, azkenean algoritmoentzat sortzen gabilta. Errealitate honetan, batzuetan kobazulora bueltatzeko gogoak datozkit, baina momentuz joan-etorrian nabil. ●

NAZIOARTEA

Kolonialismoaren zuriketa

AXIER LOPEZ

Munduko herrialde askotan Black Lives Matter mugimenduaren aurka egindako mobilizazioei esker, gero eta jende gehiago ari da ezbaian jartzen potentzia kolonialen iragan iluna, segida neokoloniala eta haien justifikaziorako diskurtso garaikideak. Hainbat herrialdetan botere politikoa “egoera berrira” birmoldatu beharrean izan da. Formalki bada ere. Horietako kasu bat pasaden astean Kongoko Errepublika Demokratikoan Belgikako errege-erreginak antzeztu dutena da.

Belgikako Felipe II.ak lehen bisita ofiziala egin du Kinshasara. Hegazkinetik jaitsi eta alfonbra gorri baten gainean desfilatu du musika, dantzari eta Kongoko egungo buruzagien aurpegi alaien artean, Felix Tshisekedi presidentea buru. Belgikako erregea ez da gai izan barkamena eskatzeko eta, are gutxiago, Kongon egindako genozidioagatik inolako erreparaziorik aipatzeko ere; noiz eta eztabaida dekoloniala bizi-bizirik dagoen bere herrialdean eta garai kolonialen omenezko ikurrak kaletik kentzen ari direnean.

“Nahiz eta belgikar askok Kongo biziki maite zuen, erregimen koloniala esplotazioan eta zapalkuntzan oinarrituta egon zen”. Belgikar bakar batek ere bozkatu edo aukeratu ez duen erregearen hitzak dira. Kongo Belgikaren menpe egon da urte luzez 1960 arte. 1885etik 1908ra, Felipe II.aren herenaitonaren anaia Leopoldo

II.aren jabetza pribatua izan zen. Hau da, urte horietan Kongo ez zen Belgikaren kolonia izan, pertsona bakar baten jabetzapean erregistratutako herrialdea baizik. Leopoldo II.aren garaian, kongotarrak esklabo gisa erabili zituzten baliabide naturalen ustiapen masiborako, erregealdiko bereizgarritasunetako bat izan zen kongoarrei eskuak masiboki mozte.

Felipe II.ari egindako ongiatorrian, askok Belgikako banderak haizatu ditu, eta Kongoko agintari nagusiek bi herrialdeen arteko “historia komunaz” hitz egin dute. Oposizioko politikari batzuen jarrera oso bestelakoa izan da. Francine Muyumba Nkanga senatariak, adibidez, esan du damu publikoak ez direla nahikoa Belgikak egindako krimenen aurrean.

Hori bai, erregeak opari bat eraman die kongotarrei. Kinshasako museo nazionalera egindako bisitan Suku etniaren maskara bat eman die, edo, hobeto esanda, Belgikako erregimenak Kongon lapurtu zituen milaka objektu eta erlikietako bat itzuli die.

Hamarkada luzeetako arpilatzea, arrazakeria, indarkeria eta maila imajinaezinera eramandako krudelleria zuritu nahi izan ditu errege batek “sentitzen dut” eta “deitoragarria izan zen” esanda. Bien bitartean, Kongon, Afrikan kolonia izandako herrialde gehienetan bezala, garai kolonialetatik datozen muturreko pobrezia eta indarkeriak enkistatuta jarraitzen dute. ●